

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

V. Humanæ Beatitudinis Radius Sapphirinvs. Ven. Arn. Bohemiæ Princeps,
Et Primas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

V. HUMANÆ BEATITUDINIS RADIUS

SAPPHIRINVS.

VEN. ARN. BOHEMIÆ PRINCEPS, ET PRIMAS.

Pingatur *Sapphirus* Veterum, quem lapidem *Lazuli* esse probat *Alcasar* (opaca gemma cæruleo colore, aureis punctulis aut stellulis exornata, ex qua color ille cæruleus conficitur, quem *ultra marinum* vocant, auro pretiosior) *Sapphiro* igitur, qui jam antè naturâ suâ *stellas* habet, lucidissimum *Solem* inculpe, eritque illa Imago, quam *Iosepho* Principi futuro obtulit in somnis Divinitas; adscribe Imagini Lemma ad ipsum *Solem*: *Nil apud hunc vicina valent*. Meritò *Sol*, *Iustitia Princeps* appellatur; apud quem nulla personarum acceptio. Omnibus est idem. Vicinæ sunt stellæ, sed luce minores; vicina sunt loco & dignitate, non jure & gratiâ. Etiam servat sua dona remotis; imò, cum vicinas & proximas stellas extinguat, remotiores majoribus radijs illustrat. Habent, sinè dubio, stellæ vicina majorem à Sole calorem, gratiam, influentiam, sed ea in vulgus nota non sunt, nè gratia Principis fiat invidiosa. *Sapphirus* porrò, quam picturæ nostræ tabulam fecimus, apud Veteres Sapientes *Principatus Hieroglyphicum* fuit, ac præcipuè *Principem Sacerdotum* significat, qui *Sapphirum* collo appensum gestabat, in qua gemma *Veritatis* sculpebant Imaginem, atque ipsum hoc monile *Veritas* dicebatur. Eandem hodièque dignitatem *Sapphirus* obtinet, nam cuiilibet in Cardinalitiam dignitatem assumpto, *Pontifex summus* anulum cum *Sapphiro* mittit, atque ex eo usitatus ille *Episcopis* anulus conficitur. Sed quidquid de gemma sit, in ea figuræ nostræ veritas non vertitur, sed in *Sole*, quem in hoc cæruleo *Sapphiri* cælo adorant stellæ, ad cujus aspectum omnes veneratione connivent, unus ipse, velut iustissimus *Judex*, nulli gratiæ obnoxius, *par pluribus unus*, nulli connivet, eodémque semper vultu, quidquid geratur in Orbe, tuetur.

Hæc Imago *Arnesti* iustissimi Principis; de cujus *Iustitia* supervacuum est narrata repetere: constat, nullum in Promotionibus

Plin. lib. 37.

C. 9.

Anselm. Boët.

l. 2. de ge. m. m. i.

C. 1. 9. & 120

Lud. Alcas.

in Apoc. C. 21.

v. 20. not. 9.

Sapphirus

Principatus

symbolum.

Hier. lib. 41.

Hieroglyph.

Diod. Sic. lib. 1.

C. 3.

Eltam. l. 54.

variar.

Abulens. in

Exodi 28.

Alcasar in

Apoc. sec. 21.

tionibus & dignitatum luce ad consanguinitatem & vicinitatem sanguinis habuisse respectum. O virtus radio Sapphirino digna! fuit in sermone verax (ait vitæ vetustus Scriptor) & magni consilij vir, in Iudicio justus, apud quem non erat acceptio personarum, & si Iustitia lesa foret, nec parcebat pauperi, nec potenti, & apiores, & doctiores, & meliores proprijs Consanguineis præferebat.

RADIUS PRINCIPUM.

Iustitia Principis scrupulosa esse debet & oculata: non adulterina, sed fidelis.

Justitia propria Principum virtus Principem facit. Hæc unâ si careat Princeps, bonus non est. Hanc si habeat, nomen boni Principis meretur. Compendium omnium, ac præcipuè Principalium virtutum, Iustitia est. Sed non satis est Iustitiam velle, scire eam & nôsse oportet. Qui gemmas explorant, fundum inspiciunt: veritas enim in fundo latet, & sæpe sese falsitas (ut folijs spuria gemmæ) defendit. Ministri colorare noverunt, & tingere, plûsque est sæpe falsitatis in folio, quàm veritatis in gemma. Malus familiæ Pater est, qui famulorum acta non considerat; malus hospes, qui agri sui modum ignorat. In aula Principis, velut in speculo, Regnum videtur. Ab illa inchoanda Iustitia est. Gloria Solis maxima hæc est, quòd, per seipsum, vicina & remota tueatur. Etiam sibi Sol qualdam Leges in cœlo statuit & fines, quos nunquam egreditur. Pulchrum est, alligatum se Legibus Principem profiteri. An non magis alligatur fœderibus, & Coronæ juramentis? Satis altus est Sol, nec tamen alto illo dominio utitur, quod falsi Politici Principibus immurmurant, quo uno omnis in Principe perit Iustitia; cùm injustitiâ peccari apud illos non possit. Semper hisce pseudopoliticis cadit Respublica, ut Provincias possint spoliare.

Maestriavel.

- - Referebant Navibus altis

Occulta spolia, & plures de Pace Triumphos.

Qui omnia, inquiunt, potest, auferre partes quaslibet potest. Ubi igitur pauperis Naboth vineam collocabis? Exitium Principi suadet, qui suadet injuriam. Non frustra Iustitia in manu libra videtur. Scrupulis, ad sanitatem Regnorum, consilia, ut medicamenta,

menta, debent examinari. Sive addideris, sive detraxeris, sanitati nocuisti. Indivisibile est Justitiæ temperamentum ad pondus, & omne gemmarum vincit examen, alioquin loco sanitatis venenum propinatur.

VEN, Præsul *Arneſtus*, ut *Sapphirus* *Carolo* Cæsari fuit, in quo veritatem aspiceret; ita alios judicabat, ut se ipsum in Tribunali Divinæ Justitiæ simul stare & judicari de judicio existimaret. Vide, aut reminiscere, quæ de eo pridem narravimus; meritoque hunc ei *Sapphiri radium* addimus, ac eò libentiùs, quòd Præsuli suo & Principi *Bohemia Sapphirum* possit offerre; quippe, ut ait *Boëtius*, *satis præstantes Sapphiros, & Lazulos Bohemia profert.*

Ansel. l. 2. de gemmis ad Rudolphum Cæsarem C. 42. & C. 130.

VI. HUMANÆ BEATITUDINIS RADIUS

EX GEMMA ACHATE.

VEN. ARN. SUMMUS CAROLI IV. IMPERATORIS MINISTER, GRATIA ET AUTHORITATE IN AULIS PRINCIPVM, REGVM AC PONTIFICVM SUMMORVM FLORENTISSIMVS.

Achates gemma est, cui Naturæ error pretium facit, quippe *Avenula*, nativo ductu, species fluminum, nemorum, arborum, montium, valliùmque, aliâque plura, repræsentant. Notus est Regis *Pyrrhi Achates*, in quo *Apollo* cum *Cithara* in consilio *Musarum* sedebat, sed earum quælibet cum proprijs Insignibus; denique *Parnassus* non in rupe, sed in gemma visebatur. *Mercatus* solem in *Achate* habuit tam graphicè expressum, ut nulla ars pulchriùs posset imitari. Ego, verba sunt *Anselmi Boëtij*, *Medici & Gemmari*, apud *Rudolphum præstantis*, *Achatem habeo, qui non major est ungue mediæ digiti, qui circulus tam exactè fusco colore notatum refert, ut circino perfectior exarari non possit.* In circuli medio *Effigies Episcopi cum mitra exactissimè apparet, &c.* In hac igitur hilarissima gemma *Achate*, sit picta regio suis oppidis, montibus, fluminibusque distincta, qualis esse in *Achate* sæpe solet. Super hanc Regionem circinus statuatur, cujus pes prior cum corona regia centrum Regionis tangit, ak-

Achates boëtij Ministri symbolum. Plin. lib. 37. C. 1. & 10.

Marsil. Catalogus variat. observ. lib. 3. C. 17.

Boëtius l. 2. de gemmis C. 96.

H h h

tes